Gevoelens van eenzaamheid bij patiënten met een migratieachtergrond in een wijkgezondheidscentrum.

Haio: VANDER PUTTEN Bart , U.G.
Promotor: DEVEUGELE Myriam
Praktijkopleider: Heytens Stefan , LONNEE Annelies

Context: Eenzaamheid komt wijdverspreid voor in onze maatschappij. Op ieder moment voelt 20 tot 40 % van de globale volwassen populatie zich eenzaam en bij 5 tot 7 % gaat het over uitgesproken en langdurige eenzaamheid (1,2). Toch heerst er een zekere taboe over en valt het ons moeilijk er openlijk over te praten (1). Bovendien blijkt eenzaamheid een onafhankelijke risicofactor te zijn voor tal van gezondheidsproblemen (3,7,12,13,16-19). Uit een wensboomactie van 2014 in het wijkgezondheidscentrum kwam eenzaamheid als meest prominent thema naar voor. Gezien het merendeel van de patiënten in het wijkgezondheidscentrum recent is gemigreerd naar België leek het aangewezen om dit domein in eerste instantie te exploreren en te proberen kaderen.

Onderzoeksvraag: In de literatuurstudie werd eerst nagegaan hoe eenzaamheid kan gedefinieerd en gemeten worden. Verder werd nagegaan of het om een prevalent probleem gaat en hoe groot de impact is van eenzaamheid op gezondheid. Tot slot werd vanuit de literatuur de relatie tussen migratie en eenzaamheid onderzocht. In het kwalitatief onderzoek werd gepeild of het thema eenzaamheid aan bod komt tijdens gesprekken met patiënten met een migratieachtergrond en welke oorzaken de deelnemers aan de studie zelf aanbrengen.

Methode: Voor dit literatuuronderzoek werd gebruik gemaakt van de elektronische databank PubMed. Gebruikte zoektermen waren- ?loneliness?, ?social isolation?, ?solitude?, ?aloneness? ?refugee?, ?human migration? en ?movement?. Synoniemen werden opgezocht via Thesaurus. Waar beschikbaar werd met Mesh-termen gewerkt. De zoektocht werd aangevuld met geciteerde artikels in ander onderzoek (sneeuwbalstrategie). Vervolgens werd gekozen voor een kwalitatief exploratief onderzoek gezien het onderwerp door zijn specifieke karakter zich hiertoe het meest leent. Dataverzameling gebeurde via drie groepsgesprekken, waarbij werd gewerkt met een muzikaal pakket met daarin thema?s geassocieerd aan eenzaamheid. Hier namen 21 mensen aan deel, waarvan het merendeel een recente migratieachtergrond (minder dan 5j in België) heeft. Daarnaast werden acht semigestructureerde interviews rond eenzaamheid afgenomen. De bekomen data werd thematisch geanalyseerd.

Resultaten: Vanuit het elektronisch medisch dossier valt op dat eenzaamheid slechts bij 1% van de patiënten gecodeerd staat. In het elektronisch medisch dossier vinden we eveneens terug dat op basis van de meest belangrijke risicofactoren 10% van de patiëntenpopulatie at risk is voor eenzaamheid. De oorzaken en determinanten van eenzaamheid die het meest prominent aanwezig waren in de bekomen data werden afgetoetst met deze gevonden in literatuur. Een verrassende en nieuwe vaststelling is dat er een groot wantrouwen blijkt te heersen tussen mensen met een migratieachtergrond onderling, en dit vooral naar mensen van dezelfde origine toe. Dit lijkt eenzaamheid in de hand te werken. Hiernaast komt, minder verrassend, het belang van de Nederlandse taal als sleutel voor een betere toekomst herhaaldelijk terug in de gesprekken. De thema?s die in dit onderzoek als meest prominent naar voor komen zijn eveneens onder te brengen in het theoretisch model van het micro-, meso- en macroniveau van oorzaken van eenzaamheid na migratie (8).

Conclusie: Onder meer deze hypotheses kunnen een aanzet betekenen voor verder exploratief en

in tweede fase kwantitatief onderzoek. Ultiem kan dit leiden dit tot een meer doortastende opsporing van eenzaamheid aan de hand van het opstellen van een risicoprofiel alsook tot interventies die beter afgestemd zijn op deze doelgroep.